

VILÁGÖSSZÁG

II. ÉVFOLYAM

MINDENT A GYŐZELEMÉRT!

95. SZÁM

A kolozsvári munkásegységfront május elsejei felhívása

Polgárok! Barátaink! Elvtársak!

Rövid félszázévtől a kolozsvári munkásság városunk mindennapi életében a jelentős feladatok egész sorát valósította meg.

A munkásság megóvta a várost a visszavonuló fasiszta hadseregek rombolásaitól és ezzel faji származásra való tekintet nélkül életlehetőséget teremtett a város lakosságának.

A munkásság üzemeltette a város gazdasági életét, a villamos műveket és a gyárakat, amelyek ma mind a felszabadított hadseregekért és a polgári lakosságért dolgoznak.

A munkásság szüntette meg október első napjaiban a fasiszta seregek okozta zűrzavart.

A munkásegységfront szervezte meg az első igazi demokratikus közigazgatást a város területén.

A munkásegységfront indította meg innen Kolozsvárról a harcok a dicsőséges szovjet csapatok és a velük együttműködő román erők előnyomulása során felszabadított Erdély demokratizálásáért.

A munkásegységfront volt a kezdeményezője és megszervezője Észak-Erdély új közéletének s a szervezésben a legteljesebb demokratikus szellem vezette.

A munkásegységfront pártjai a legnagyobb eréllyel szálltak sikra az összes állampolgárok jogainak, a romániai nemzetiségek egyenlő jogainak a védelméért.

A munkásegységfront pártjai a munkásságot a termelés fokozásáért, az agrárreform megvalósításáért és a gazdasági élet fejlesztéséért harcolták.

Mindent csakis az a bizalom juttathatja megvalósításához, amelyet a munkásság tanúsított és tanúsít a munkásegységfront pártjai iránt, a fasiszmus ellen harcoló munkásosztály egysége iránt.

Polgárok! Barátaink, Elvtársak!

A munkásegységfront pártjai a demokrácia teljes megvalósításáért most újabb harcra szólítanak Benneteket.

A munkásegységfront pártjai támogatják a törhetetlen antifasiszta harcos Groza Péternek a kormányát, amely meg tudja oldani az átmeneti nehézségeket, országunk megerősítésének nagy kérdéseit s utat jelöl az igaz szabadság, demokratikus és független Románia megteremtésére.

Éljen a munkásegységfront!

Éljen a romániai nemzetiségek jogainak és kötelességeinek egyenlősége!

Éljen Erdély szabad népeinek első szabad május elsejéért!

A MUNKÁSEGYSÉGFRONT
(Kommunista Párt — Szociáldemokrata Párt)
Kolozsvár.

A Berlinben harcoló szovjet csapatok nem ismerik a fáradtságot

MOSZKVA, április 28. (Rádió.) Izgalmas haditudósítás érkezett a szovjet fővárosba a berlini csatáról. A tudósítás alapján képet lehet alkotni arról a gigászi küzdelemlről, ami Berlinben folyik.

A berlini harcokat semmi mással sem lehet összehasonlítani. Az arevonalak pontos helyzetét egyszerűen lehetetlen megállapítani. A tüzéség azonban egészen elől van. S lövedékek már elfoglalt városnegyedekben esapódnak le. Néha egészen váratlanul az arevonal mögött újabb ellenséges ellenállási fészkek bukkanak fel. A németek alaposan megerősítették a várost és számos rejtett fészket építettek ki.

Az épülettörmök közül, a leégett házak falaiba vágott nyílásokon át tüzelnek az ágyúk és nehéz gépfegyverek. A fontosabb uteakeresztezéseken páncélozott vasbeton erődítmények emelkednek. A szovjet rohamcsapatok egyenként füstölnek ki ezeket a fészkeket s a szovjet gyalogság lépésről-lépésre nyomul előre.

Az elrejtőzött ellenség gyakran elengedi maga mellett a gyalogságot s csak akkor lép működésbe, amikor feltűnik a tankok.

Egyszer, messze a vonalak mögött erős ellenséges csoport bukkan fel. A földalatti vasút folyosóin keresztül nyomultak a szovjet vonalak mögé. A szovjet parancsnokság nyomban gépkocsizó gyalogságot küldött a helyszínre néhány rohamágyúval megerősítve. Ezek kemény harcban leküzdötték a németeket. A földalatti állomást megtisztították s gépfegyverekkel és ágyúkkal erősítették meg. Többé itt nem találhat utat az ellenség.

A gyalogság és páncélosok az arevonal mögötti küzdelem ellenére tovább nyomulnak előre. Ezek a katonák megismerik a fáradtságot. Egyik egység nyolc éjszakan és nyolc nappalon keresztül állandóan az első vonalban volt igen kemény harcban. Amikor a parancsnok az a javaslatot tette, hogy vonuljanak tartalékba s pihenjenek, hiszen ők voltak az elsők, akik Berlin területére léptek, az egység katonái és tisztjei egyhangúlag visszautasították a javaslatot. A szovjet katona harcolni akar, egészen az ellenség teljes megsemmisítéséig.

Népbíróság elé kerül Benito Mussolini, akit az olasz nép ellenségének minősítettek

RÓMA, április 28. (Rádió.) Mario Berlinguer olasz államügyész bejelentette, hogy Benito Mussolinit, mint háborús bűnös néptörvényszék elé állítják.

Mussolini legfőbb bűne azonban — állapította meg az államügyész — az olasz nép ellen elkövetett számtalan gaztett.

Milánóból rádióon keresztül beérkezett jelentések szerint elfogták Guido Buffarinit, az északolaszországi neofasiszta kormány belügyminiszterét.

Ma megkezdődött a pengő beváltása

A nyugdíjasok illetményeik kiszámításig előleget kapnak

KOLOZSVÁR, április 28. Dosios Nicolae pénzügyi vezérfelügyelő és Cora Gheorghe pénzügyi felügyelő visszaérkeztek Bukarestből. A fővárosban a pénzügyminisztériumban megtárgyalták az illetékesekkel az északkeleti és a déli területek kérdéseit. A pénzügyminisztérium a vezérfelügyelő rendeltetésére bocsátott 300 millió lejt az északkeleti tisztviselők és nyugdíjasok illetmé-

nyeinek a fedezésére. A nyugdíjasok illetményeik kiszámításig előleget kapnak. A 100 pengőig terjedő illetményű nyugdíjasok 10 ezer lej előleget, a 100 pengő fölülit minden legfeljebb 20 ezer lej előleget kaphatnak. A nyugdíjasok illetményeinek végleges megállapítása folyamatban van, az illetékesek mint elvi kérdést ezt már leszögezték, hogy az észak-

erdélyi nyugdíjasok illetménye egyforma lesz az okiráltságbeli nyugdíjakkal.

A tisztviselők kinevezése folyamatban van. Erről Cora pénzügyi felügyelő személynél meggyőződött. Ugyinté megkezdik a tisztviselők fizetésének folyósítását is.

A magyar állampolgárságu tisztviselők érdekében nem sikerült eredményt elérni. A felelős kormányt-

nyezők azon az állásponton vannak, hogy Magyarország vissza kell hívja tisztviselőit. Ebben a kérdésben már külön tárgyalások is folytak a debreceni kormánnyal.

A beváltás árfolyama a következő: Szovjet és magyar pengő: 27 lej egy pengő.

A rubel: 36.10 lej egy rubel.

A szovjet lej: 5 román lej egy szovjet lej.

Ma reggel 8 órakor megkezdődik a beváltás a Nemzeti Bank pénztáránál. Más bankoknál hétfőn reggel kezdik a beváltást, amely május 14-ig bezárólag tart. Május 1-én, 6-án és 7-én nem váltanak.

Magánosok beválthatnak pengőt 400.000 lej értékig.

Magánalkotok, részvénytársaságok, intézmények 5 millió lejig.

A beváltás egész Erdély területén egyidőben történik.

Külpolitikai hírek

Molotov nyilatkozott a lengyel kérdéssről

SAN FRANCISCO, ápr. 27. (Rádió.) A szovjet tudósító iroda jelenti, hogy Molotov külügyi népbiztos a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a Szovjetunió nagy érdeklődéssel tanúsít a lengyel kérdés megoldása iránt s az a véleménye, hogy Yaltában kitűnő megoldást találtak s ezt meg is fogják valósítani. Mindenesetre — tette hozzá — a kérdést nem lehet a lengyelek nélkül megoldani. A probléma kétségtelenül igen bonyolult.

Az a kérdés, hogy a Szovjetunió miért csak három és nem tagállamainak megfelelően 16 szavazatot kért a san franciscói konferencián, Molotov azt válaszolta, hogy csak a miniszterelnök választ. Ukrajna és Fehéroroszország olyan hatalmas áldozatokat vállaltak és olyan nagy szolgáltatásokat tettek az Egyesült Nemzetek ügyéért, hogy a remélt, kivánságukat elfogadják s a két szovjetállam képviselői részt vehetnek a konferencián.

Lelkes tüntetés fogadta Varsóban a hazatérő lengyel államférfiakat

VARSÓ, ápr. 27. (Rádió.) Bjerut elnök és Oszubka Moravszki miniszterelnök hazaérkeztek Varsóba. A pályaudvar előtt hatalmas tömeg gyülekezett össze, lelkesen tüntetve a kormányférfiak és a szovjet-lengyel szerződés mellett.

Reynaud, Daladier és Gamelin visszatértek hazájukba

PARIS, április 28. (Rádió.) A francia miniszterelnök, valamint Gamelin tábornok, volt hadserőfőparancsnok, francia területre érkeztek.

Eden elnököl a világbiztonsági értekezleten

SAN FRANCISCO, ápr. 28. (Rádió.) A világbiztonsági értekezlet elfogadta azt a javaslatot, hogy az előleget felváltva öt személy töltsön be. Jelenleg Eden, Anglia külügyminisztere elnököl a tanácskozásokon. A végrehajtó- és igazgatóbizottság elnöke Stettinius amerikai külügyminiszter. A végrehajtó bizottságba a következő államok választották be: Szovjetunió, Nagybritannia, Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, Kanada, Brazília, Csehszlovákia, Kína, Franciaország, Mexikó, Hollandia és Jugoszlávia.

HIREK

Lepergett az első magyar hangosfilm Brassóban

BRASSÓ, április 28. A Cenk alatt ellerülő nagy román—szász—magyar ipari városban még sohasem pergett magyar hangosfilmet. Most mutatták be az elsőt a vasúti munkások mozgóképszínházában. Az „Opiumkerítő” című Jávor—Karádi mozgóképre került vetítésre zsfolt nézőtér előtt. Rövidesen más délerdélyi városokban is bemutatásra kerülnek magyar filmek.

*

A Dermata Művek gépszijosztálya április 29-én, vasárnap délután 2—9 óráig táncmulatságot rendez a Dermata Sportegyesület Szabadság-tér 22 szám alatti helyiségében, melyre vendégeket szívesen lát a rendezőség. 6853

Vállalatvezetői hrendelés. Az I. foku Iparhatóság 102.130—1945. szám alatt Feldman Rubinné Rainer Olga Kolozsvár, Széchenyi-tér 40 alatti lakos kérelmének helyt ad és vállalatvezetőül a Széchenyi-tér 32 alatti Rainer Arnoldné illatszertár kolozsvári céghez kirendeli. 6908

Értesítés. A kolozsvári dohánygyár igazgatósága értesíti volt alkalmazottait, akiket a gyár szolgálatából 1940 után vagy előtt nemzetiségük miatt vagy sztrájkból kifolyólag elbocsátottak avagy nyugdíjaztak, hogy eselleges újrafelvételre május 1-ig a gyár igazgatóságánál jelentkezzenek.

Halálozás. Sulyos veszfesség érte Chiciudean Györgyöt, a Szociáldemokrata Párt és a Grafikai Munkások és Munkásnők Szakszervezetének vezetőségi tagját. Április 28-án felesége, Gábor Juliánna rövid, de sulyos szenvedés után elhunyt. Temetése tegnap délután 4 órakor volt, melyen a szervezett munkásság is nagy számban vett részt.

Eljegyzési hír. Rosenthal Ernő Kolozsvár és Propper Edith Brassó jegyesek. 6909

Festék, vegyszer beszerzést és eladást eszközöl László kereskedelmi ügynökség, Kolozsvár, Görögtemplom-utca 22.

Táncmulatság a III-ik kerületben. A Magyar Népi Szövetség kolozsvári III. kerületi tagozata a kerület zászlója költségének fedezésére Budai Nagy Antal-utca 128 alatti székházában május elsején délután 3 órától reggel 6-ig tartó műsorral egybekötött táncmulatságot rendez. Mindenkit szeretettel vár a rendezőség.

Orvosi hír. Dr. Berényi kozmetikus szakorvos intézetében szépséghibák gyógyításán kívül rendszeres arcápolást is végez. Rendel 11—1-ig és 5—7-ig, Szabadság-tér 25. 6020

A zsidó ingóságokat bérlők figyelmébe! A Demokratikus Zsidó Népkeözösség megkeresésére a Szakszervezeti Tanács felhívja azokat, akik elhagyott zsidó butorokat igényeltek, vagy igényelnek, hogy szakszervezeti tagságukra való hivalkozással ne tagadják meg a leltározást és a butorberletért járó amugyis minimálisan megállapított díjak kifizetését. Azok a tagok, akik fenti díjakkal még hátralékban vannak, haladéktalanul fizessék be azokat a Demokrata Zsidó Népkeözösségnél. Ellenkező esetben megvonják tőlük a butorok használatát.

A házfelügyelők és háztartási alkalmazottak szakszervezetének kulturbizottsága vasárnap délután 3 órától 9 óráig táncmulatságot egybekötött teadélután rendez az élelmezési munkások szakszervezete otthonában (Szentgyörgy-utca 4). Mindenkit szívesen várnak.

Házasság. Wieder Rózi és Bródy Bencion május hó 1-én délután 4 órakor tartják esküvőjüket az orthodox izraelita étkezdében, Eötvös-utca 12 alatt. Barátaikat és jóismerőseiket szívesen látják. Sürgőnyelváltások a népkonyha javára. (Minden külön értesítés helyett.) 6837

Készüljünk fel május elsejére!

A május elsejei ünnepély gyülekezési és felvonulási rendje

KOLOZSVÁR, április 28. A Szakszervezeti Tanács közli a május elsejei ünnepély gyülekezési és felvonulási rendjét. Az egyes szervezetek a következő helyeken gyülekeznek s a következő utakon vonulnak fel:

A Dermata-gyári munkásság a Dermata-gyárnál gyülekezik és felvonul a Fecske-utcán, Papp-utcán, Hosszu-utcán, Széchenyi-téren, Malom-utcán és a Seta-téren át a Sporttelepre.

A vasúti munkásság az állomásnál gyülekezik s a Horea-uton, Malom-utcán és a Seta-téren át vonul fel.

A vasmunkások a Vasas Otthonban gyülekeznek és a Budai Nagy Antal-utcán, Jókai-utcán, Szentgyörgy-téren, Mócok-utján, Bem-után, Seta-téren át vonulnak fel.

A dohánygyáriak gyülekeznek a gyár udvarán, felvonulnak a Fürdő-utcán, Bem-után, Seta-téren át.

Az építómunkások az építómunkások otthonában találkoznak s a Fürdő-utcán, Bem-után, Seta-téren át mennek ki a sporttérre.

A ruházati és textilipari munkások szakszervezetüktől vonulnak fel a Jókai-utcán, Szentgyörgy-téren, Mócok-utján, Bem-után és a Seta-téren át.

A nyomdászok a szakszervezetük-nél gyülekeznek s a Mócok-utján, Bem-után és a Seta-téren át vonulnak fel.

A bőripari munkások az Apor-utca 7 alatti székház előtt gyülekeznek.

Az egyetemi csoport az egyetem mellett gyülekezik s a Jókai-utcán, a Szentgyörgy-téren, Fadrusz Já-

nos-utcán, Fürdő-utcán és a Seta-téren át vonul fel a sporttelepre.

A városi és közüemi alkalmazottak a városháza udvarán gyülekeznek s a Jókai-utcán, a Szentgyörgy-téren, Mócok-utján, Bem-után és a Seta-téren át vonulnak fel.

A magánalkalmazottak a szakszervezetüknél gyülekeznek s az Unió-után, Bartha Miklós-után és a Seta-téren át vonulnak fel.

A tantestület az egyetem mellett találkozik és az egyetemiekkel vonulnak fel.

A házfelügyelők és háztartási alkalmazottak a Szaktanács előtt gyülekeznek.

Az élelmezési szakszervezet munkásai szakszervezetük előtt gyülekeznek és a Szabadság-téren, valamint a Mátyás király-után átvonulva, csatlakoznak a vendéglátóipari szakszervezet csoportjához.

A vendéglátóipari szakszervezet, a borbélyok és a famunkások a Karolina-téren találkoznak és a Bástya-után, Bartha Miklós-után és a Seta-téren át mennek ki a sporttelepre.

Az állami alkalmazottak a magánalkalmazottakkal együtt vonulnak fel.

A Haladó Ifjuság csoportja a sporttelep háta mögött gyülekezik.

A Magyar Népi Szövetség Farkas-utcai székháza előtt gyülekezik s az egyetemiek utvonálán megy le a sporttérre.

Az Ekés Front csoportja székháza előtt gyülekezik s az építómunkások utvonálán vonul fel.

A Népvédelmi Egyesület a gyermekeket fél 9 órára gyűjti össze a

Megalakult Kolozsvárt a filmek és hírlapokat ellenőrző cenzurabizottság

KOLOZSVÁR, április 28. A főispáni hivatal mellett cenzurabizottság fog működni, amelynek tagjait miniszteri végzéssel a napokban nevezték ki. A bizottság tagjai: Rebreanu Tiberiu tisztoiselő, Timofi Gheorghe rendőrőrnök, Léb Béla, a munkásszervezetek megbizottja, Simó Gyula, a Józsa Béla-Athenaeum megbizottja, Cornea Emil festőművész és Nagy István író.

Küldjünk csomagot a sebesülteknek!

A felszabadító seregek hős katonái közül sokan fekszenek sebesülten Kolozsvár kórházában. Értünk kapták sebeiket, a mi szabadságunkért vívott harcban vesztették el egészségüket. Tegyük meg mindent, hogy most, a szabadság ünnepén, az első szabad Május Elsején, érezzék szeretetünket, hálaikat azért a nagy áldozatért, amit értünk hoztak.

Hétjón délig vigye el mindenki adományát, szeretetcsomagját a Népvédelmi Egyesület Szabadság-tér 10 alatti helyiségébe, Vigyen, ki amit tud, a kevesből keveset, de szeretettel vigye!

Ezeket az adományokat a Népvédelmi Egyesület ünnepélyes keretek között fogja átadni a sebesült katonáknak, hogy ők is együtt ünnepel-hessenek velünk a szabadság ünnepén.

Frontkatonákat ünnepelt a Haladó Ifjuság nagygyűlése

Szót kértek a gyermekek

KOLOZSVÁR, április 28. Az ifjuság demokratikus szellemének tüntetése volt a Haladó Ifjuság péntek délután tartott nagygyűlése. A Diák-ház nagy erme zsfolásig megtelt zajongó gyermekesregegel és minden réteg ifjuságának képviselőjével. A nagygyűlést a Haladó Ifjuság legbuzgóbb harcosai és kezdeményezői: román részről Pop Victor és magyar részről Tóth József dr. nyitották meg.

Covaciu Iosif egyetemi hallgató az értelmiségi ifjuság nevében román nyelven az ifjuság egységének szükségességére hívta fel a figyelmet.

Horváth József magyarul ismerlette a haladó ifjuság célkitűzéseit, kifejtve, hogy ez a szervezet a békét megbontó sovinizmus ellen harcol. Május elsejével zszólót bont az egység ifjuság és így ez az első szabad május elseje új korszakot nyit az ifjuság életében is.

A jelenlévők lelkes tapsal bizonyították be, hogy magukévá teszik az elhangzottakat.

Szót kértek a gyermekek is. A román gimnázisták részéről felszólaló bátor hangú kislány azt kívánta gyermektársaitól, hogy minél nagyobb számban kapcsolódjanak be a pionirok munkájába. Borsai János unitárius gimnázista a gyermekesrelemek ügyében szólalt fel igen hatásosan, amit a felnőttek derűltséggel, a gyermekek pedig igen komolyan vettek.

A beszédek után a haladó ifjuság vezetőségének a megválasztására jelölőbizottságot küldtek ki a munkás, a földműves, az egyetemista és a középiskolás ifjuság soraiból. Külföldi kapcsolatokat ápoló és katonai kérdésekkel foglalkozó bizottságot is kiküldöttek. A katonai csoportba beválasztották Keresztes Sándort, aki a Tudor Vladimirescu hadosztály katonája és nemrég érkezett haza sebesülten a frontról. Percekig tartó lelkes taps köszöntötte a fiatal frontkatonát, akik ek a megjelenése az ifjuságból a legőszintébb lelkesedést váltotta ki.

Bem-utcában, ahol csatlakozik a Malinovszki-térre felvonuló csoportokhoz.

A Demokrata Zsidó Népkeözösség felszólítja azokat a tagokat, akik nem a szakszervezetekkel vonulnak fel, hogy a Népkeözösség előtt gyülekezzenek.

A vasúti nyugdíjasok szakszervezete a Horea-ut 5 alatti helyiség előtt gyülekezik a felvonulásra.

A gyülekezés időpontja az eddigi hiradástól eltérően reggel fél 7 óra. Utána azonnal indulni kell a sporttérre, mert az ünnepély 8 órakor pontosan megkezdődik.

A Magyar Népi Szövetség felhívja tagjait, hogy május elsején, reggel negyed 7 órakor az egyes kerületi székházaknál és pedig: I. kerület Farkas-utca 7, II. kerület Attila-ut 9, III. kerület Budai Nagy Antal-utca 128, IV. kerület első tagozata Zsigmond király-ut 38 alatt, második tagozata a Horea-uti állami népiszkolában, V. kerület Türr István-utca 34 alatt és a VI. kerület a Schull kendőgyárnál gyülekezzenek, hogy ezekről a helyekről még 7 óra előtt a Farkas-utcai székházhoz vonuljanak fel.

A Kereskedők Egyesülete felhívja tagjait, hogy az emberiség legnagyobb ünnepének, a szabadság ünnepének napjára, május 1-re, díszítsék fel a nagy naphoz méltóan kirakataikat, huzzák fel a redőnyöket és reggel 7 órakor gyülekezzenek az Iparkamara előtt, hogy az ünnepegre testületileg felvonuljanak.

Tekintettel arra, hogy a háztartási alkalmazottak és házfelügyelők ez évben először vesznek részt szervezeten a munkásság május elsejei ünnepségén, felszólítjuk a háztartásbeliek munkaadóit, hogy a munkásság május elsejei ünnepségére kedden reggel fél 7 órától kezdve tegyék szabaddá alkalmazottaikat. A szakszervezet vezetősége.

Az Ipartestület tagjai kedden reggel fél 7 órakor a Karolina-téri székház előtt gyülekeznek és egységesen vonulnak fel a sporttérre. A járműipari és csizmadia-szakosztály, valamint a fodrászmesterek szakosztálya ezuton is felhívja tagjait, hogy kivétel nélkül mindnyájan jelenjenek meg a gyülekezőhelyen.

SPORTÉLET

Felhívás a KMSE játékosaihoz

KOLOZSVÁR, április 28. Opatá Zoltán, a KMSE sportoktatója, felhívja Márki, Szoboszlai, Szaniszló II., Vass, Páll, Bálint, Fülöp, Nagy László, Farkas, Kovács István, Bonyhádi Radnai, Kovács Miklós és Kovács Vilmos játékosokat, hogy vasárnap délután egy negyed 4 órakor a CFR elleni mérkőzésre feltétlenül jelenjenek meg.

Jelentkezzenek a Sporttelepen a CFR és KMSE ifjak!

KOLOZSVÁR, április 28. A CFR és KMSE ifjusági és labdarugó játékosai ma, vasárnap délután fél 3 órakor jelentkezzenek a városi sporttelepen a május 1-i válogatott mérkőzéssel kapcsolatos előkészítésre.

Gyermekénekkar és szavalókórus

mutatkozik be ma, vasárnap délután 4 órakor a Szinkör helyiségében. A zenekonzervatórium gyermeknövedékei al kitják a zenekart. A gyermekénekkar Bartók-dalokat fog énekelni, s fellép az első számú népiszkola szavalókórusa is.

Az operaház tagjai táncmulatságot hozza a műsorhoz, azonkívül mesék, versek, román és magyar népi táncok teszik színessé és változatosabbá a gyermekdélután műsorát.

Jegyek elővételben kaphatók.

Abékét készítik elő Sanfranciskóban

A Roosevelt-konferencia Berlin ostromának és Mussolini fogságbaesésének hatása alatt

A második világháború eseményei rohamosan követik egymást, óráról-órára közelebb vagyunk a végkifejletéhez.

Németország belsejében döntő csapásokat mérnek a hitlerizmusra a diadalmas szovjet és angol-amerikai seregek. Sanfranciskóban 47 nemzet delegátusa lefekteti a jövő békéjének alapjait. Thomas Mann megemlékező kiáltványt intéz a háború megemlékezésére. Északolaszországi Felszabadító Bizottságot és elfoglalják Mussolinét. Herriot volt francia miniszterelnök, a francia baloldali egyik legmarkánsabb vezére kiszabadul a német fogságból s Pétain tábornagy, Franciaország legtragikusabb időszakának miniszterelnöke bírál el kerül. A francia köztársaság hadserege benyomult Piemontba. És mindenben van! A Vörös Hadsereg Berlinben volt!

Sztalingrádtól Berlinig

Hitler, Göring, Göbbels, Himmler és a többi náci vezető ebből a városból indította meg hatalmas tömeges éjelenzése közepette a világháborút. Villámhadjáratuk folyamán el is értek a németek Moszkva alá, elfoglalták Ukrajnát és megközelítették a Kaukázust, nem számítottak azonban a szovjet katonai hősiességére és nélkülözni tudására, nem számítottak a szovjet lakosság minden képzeletet felülmúló önfeláldozására, amellyel a partizánokat segítették, sőt aktívan is résztvettek a partizán harcban, nem számítottak az Északamerikai Egyesült Államok belépésére a háborúba, nem vették számításukba Tito marsall délszláv harcosait, nem vették számításukba az angol-amerikai partraszállást, a francia „maquis“-csapatokat, egész Európa szabadságharcát.

A Vörös Hadsereg Sztalingrádnál — a világtörténelemben példátlanul álló városvédelem után — megindította nagy nyári és téli ellenoffenzíváját, illetve offenzívát és a szovjet katonai vezetőség zseniális stratégiaja és a szovjet katonai erények folytán a Vörös Hadsereg ma Berlin utcáin vonul fel.

A történelemben nincsenek véletlenek, a történelem logikusan összefüggő és rendíthetetlen törvényszerűsége folytán a hitlerizmusnak meg kellett semmisülnie a demokráciák összefogása és együttműködése következtében.

Miért nem vonultak be Berlinbe 1919-ben?

A fasizmus ellen küzdő államok kiküldöttei elérkezettnek látták az időt ahhoz — minthogy a háború befejezése és Németország teljes katonai veresége immár csak rövid idő kérdése —, hogy tanácskozással összeüljenek megbeszélni a világ jövő elrendezését.

Az első világháború után — mai történelmi távlatok közt szemlélve a dolgokat — súlyos hiba történt. A Szövetséges Főhatalmak együtt küzdtek végig s együtt nyerték meg a háborút, viszont a békekonferencián felmerült nézeteltérések következtében a békét — így lehet mondani — nem együtt nyerték meg. Lloyd George és Clemenceau között állandó ellentétes vélemények alakultak. Az akkori angol miniszterelnök akadályozta meg, hogy a franciák bevonuljanak Berlinbe, attól félve, hogy akkor Franciaország túl hatalmas lesz és nem lesz az angolok részéről annyira kívánt „Európai egyensúly”. Ezt a súlyos mulasztást alaposan kihasználta a Harmadik Birodalom náci-propagandája, mikor elhitette a porosz militarizmust bámuló tömegekkel, hogy Németországot tulajdonképpen nem verték meg katonailag.

A második világháború befejezése akkor lesz döntő világtörténelmi esemény és hosszú béke-korszak kez-

dete, ha okulva az első világháború követő békék tapasztalatain a fasizmus ellen harcoló nemzetek, az Egyesült Nemzetek, a béke jövő alapjait együtt beszéljük és határozzák meg. A sanfranciskói konferencia ezt a szerepet hivatott betölteni.

Molotov a sanfranciskói konferencián

Ezen a világbiztonsági értekezleten 47 állam képviselői vesznek részt. A Szovjetunió küldöttségét Molotov külügyi népbiztos és Gromilkov washingtoni szovjetnagykövét vezeti. Nagybritannia küldöttsége élén Atlee helyettes miniszterelnök és Eden angol külügyminiszter áll. A konferenciát házigazdái minőségben Roosevelt utóda, Truman elnök nyitotta meg rádióbeszédével Stettinius külügyminiszter indítványára a fasizmus ellen harcoló demokrácia egyik oszlopáról — Franklin Delano Rooseveltről — Roosevelt-konferenciának neveztek el a sanfranciskói konferenciát.

Egyik főkérdése a Roosevelt-konferenciának, hogy egyenlő jogokat biztosítsa a kisállamoknak, mégis olyan szavazati arányszámot állapítson meg a világ kérdéseiben döntő tanácskozásokon, hogy tulsúlyt biztosítsanak a nagyhatalmak képviselőinek, mert hiszen elsősorban nekik köszönhető a mostani világháború eredménye, és az ők vállukon volt a háború éveit a világ gondjainak terhe.

A Szovjetunió kérte — és ez a kérés a legméltányosabb —, hogy három szavazati joggal bírjon a Roosevelt-értekezleten, illetve, hogy Fehéroroszországnak és Ukrajnának is külön szavazati joga legyen, hasonlóképpen a brit dominiumokhoz. Megtárgyalásra kerülnek az európai kérdések kivül a mandátumos területek kérdései is. Nincsen kizárva, hogy a Roosevelt-konferencia ideje alatt bekövetkezik Németország fegyverletétele. Ilyenformán a konferencia összeülhet mindjárt békekonferen-

ciának is. A Roosevelt-konferenciának tulajdonképpen már mostan békeelőkészítő jellege van. (Érdeemes idézni Smuts tábornok délafrikai miniszterelnök szavait, aki azt mondta az újságíróknak a mult világháborúra célozva „Azt hiszem, hogy ezuttal a békét jól csináljuk.”)

Lengyel-szovjet szövetség

Lengyelországot a multban a cári kormányok és a porosz-német kormányok, amikor csak tehetők, felosztották maguk között. Az első világháború után az „európai egyensúly” értelmében ütköző szerepet szántak Lengyelországnak Németország és a Szovjetunió között. A lengyel népnek nagyon szűk látókörű vezetői voltak, akik ellenséges magatartásra uszították a lengyel nemzetet a szovjetekkel ellen, és a Lengyelország területén élő többmillió fehéroroszt és ukránt elnyomták. Szűk látókörű vezetői nem látták a hitlerista veszedelmet, az Anschluss után sem nyit ki az szemük: hozzájárultak és siettek a Közép-Európa legdemokratikusabb államának megszüntetését ahelyett, hogy megegyezésre tudtak volna jutni Csehszlovákiával.

Mostan Moszkvában megkötötték a lengyel miniszterelnök jelenléteben a szovjet-lengyel szerződést, illetve szövetséget. Sztalin marsall ezt az eredményt nagy horderejűnek mondta, miután a mult hibáin okulva a két szomszéd nép között lefektette a békés együttélés és együttműködés alapjait.

Pétain bírái előtt

Franciaország legtragikusabb korszaka újkori történelme folyamán 1940 és 1943 között volt. Ebben az időben Franciaország államfője Pétain tábornagy volt. Mosan bírái elé kerül és felelnie kell a németbarát politikáért, a „maquis“-k üldözéséért. Ugyanakkor, amikor a francia baloldal egyik vezérégyénisége, Edouard Herriot hazamegy hazájába, miközben de Gaulle tábornok, a francia

ellenállás megszervezője, meglátogatja a Németország területén győztesen előnyomuló hadsereget és a francia hadsereg megkezdte előnyomulását Piemontba...

Az in contumaciam halálra ítélt de Gaulle hadbírósa elé állítja Pétaint, hogy a nép előtt feleljen magatartásáért.

Mussolini a partizánok kezén

A északolaszországi területeken megindult komoly formában az ellenállás, illetve a felszabadítási mozgalom. Az északolaszországi Felszabadító Bizottságnak partizáncsapatok fontos nagy várost elfoglaltak és megtisztították a fasiszta elemektől. Mussolinét elfogták és a brenneri hágtól lezárva, egészen elvágták a német katonák visszavonulási útját úgy, hogy a háború likvidálása ezen a területen is már rövid idő kérdése. *Jakab Zsuzsanna*

Iró és államférfi a forradalomban

Lenin már 1905-ben ismeretségben volt Gorkijjal. Aztán a levert forradalom gyásza s a továbbközűdés fanatikussága végleg összekötötte lelküket. Amikor az államférfi Finnországban bujdosott a cár kopói elől, az író Szentpéterváron „Uj Élet” címen vakmerő forradalmi napilapot adott ki és sűrűn jelentette meg benne Lenin lázító írásait, míg csak a zsarnokság egy napon be nem tiltotta.

Lenin Gorkijjal való lelki kapcsolatait második emigrációja idején, amikor Svédország adott neki menedéket, még szorosabbá fűzte. A cári imperialista háború azonban sok időre elszakította őket egymástól. Csak a nagy forradalom idején, 1917-ben találtak ismét egymásra.

A találkozás Lenin dolgozószobájában történt. Amikor Gorkij betoppant hozzá, éppen íróasztalánál ült s mélyen belemerült az előtte fekvő iratokba.

— Hát Ön mivel bajoskodik ottan? — szólította meg Gorkij baráti közvetlenséggel. Lenin gyorsan felemelkedett, szívélyesen nyújtott kezét az asztal felett, alaposan a szemébe nézett s így szólt:

— Azon töröm a fejemet, hogy miképpen lehetne megsemmisíteni a kulákokat, akik a népnek nem akarnak kenyert adni.

— Ez most igen érdekes foglalkozás — válaszolta Gorkij és beleereszkedett egy karosszékre.

— Bizony, felelte Lenin, harcunk a kenyérért, a legszerényebb emberi létalapért, hovatovább mind adaképp és általánosabb. Azok akik éhínség és tömeghalál árán akarják gyarapítani vagyontukat, közös akarattal kell arra kényszeríteni őket, hogy adják fel a kényesüket visszaadják s fölözés kényesüket az éhezőkkel megosszák. A kulákok fel fognak lázadni, jószántukból egyetlen lépést sem tesznek a nép felé — de mi kényszeríteni fogjuk őket s eltökéltük magunkat, hogy ha kell, mindegyiket elvesszük, ha a kormány rendelkezéseivel és a munkásosztály akaratával továbbra is szembeszegülnek.

Lenin mindezt szaggatottan, energikusan és a legnagyobb határozottsággal mondta. Erezhető volt, hogy az élet-halálharc pillanata elérkezett. Keze ökölbeszorulva csapott le az asztalra.

— Vagy mi győzzük le őket, vagy ők minket. Itt nincs más megoldás!

Azután még sokáig folyt eszmecserejük az új társadalom életkérdéséről, esztig nem is váltak el. Gorkij végül is elégedetten, repeső lélekkel, energiával és erővel tele hagyta el Lenin dolgozószobáját.

Cipészek figyelmébe!

Ágó gépeink érkeztek!

Megrendelhető a Gépkereskedelmi Irodánál, Széchenyi-tér 20 szám.

ERDÉLYI KÖLTŐK

Hazugság ellen

Mosolygony szembe
S marunk titkon,
Nem tudjuk azt sem
Ki van itthon...

Nem dobban szívünk
hangja tisztán.
Hazugság szánt az
arcok síkján.

Méregnek nedvét
főzi agyunk.
Gyűlölet ormán
jéggé fagyunk.

gyűlöti egymást
Káin-képpen —
...Pusztulás toroz
mindkét népen.

Pedig a sorsunk
egygyé morzsol
s apánk szava
lél a porból;

Zúgják az erdők,
folyó sírja,
Villám az ég
tűzzel írja:

— Magyar és román!
Jaj itt százszor,
hogyha a munkás,
paraszt, pásztor

HORVATH ISTVAN

Szabadságkérő

Kérlek, Szabadság, szerelmezem,
Szeretnék élni, segíts nekem.

Eddig nem éltem soha talán,
Csak télt felettem év év után.

Csak a homály élt szemem helyén,
Csak a bilincs élt kezem helyén.

Adj szabad szemet, látó szemet,
Adj szabad kezet, munkáskezet.

Adj szabad tudást, igaz tudást,
Tudjak szeretni mindenki mást,

Hogy szegény nélkül valljak valót:
Föld, víz, tűz, halljad, ember vagyok!

DERZSI SÁNDOR

Lengyelország a Szovjetunió hálás szövetségese

A felszabadult lengyel nép ujjaépíti rombadólt hazáját

Külpolitikai rovatvezetőnk írja: E háború szörnyű tragédiái között is talán a legtragikusabb és a legtöbb szenvedéssel terhes a lengyel népsorsa volt. Az évszázados szétszaktottságban, németek, osztrákok és oroszok megszállása alatt élő lengyel nép a világháború után megalkothatta a maga önálló államát, hogy aztán 1939-ben elsőnek essék áldozatul a hitlerista rablóimperializmusnak.

A harmincas évek második felében kezembe került egy jószemű és jóindulatu francia író könyve Lengyelországról. A könyv Lengyelország bajaival és nehézségeivel foglalkozott s amint egyre növekvő érdeklődéssel olvastam, minduntalan az a gondolatom támadt, hogy most tulajdonképpen Magyarországról olvasok. A hasonlóság sokszor már-már kísérteties volt.

A Pilsudszki alkotta lengyel köztársaságot is éppen olyan szörnyű belső bajok gyötörték, mint Magyarországot. A nagybirtok és nagytőke terjeszkedett az ország felett s ha Lengyelország érdekeiről beszéltek, az nem a lengyel nép, hanem a nagytőke és a nagybirtok érdeke volt. Cifra gentry-középosztály, a nagytőke és nagybirtok hírséges kiszolgálója telepedett az ország nyakára s a felület csillogó nyüzgése alatt a földművelő parasztság és munkásság szörnyű nyomorúsága húzódott meg. A nemzetiségi kérdés izzó és fájdalmas volt. Ukránok és fehéroroszek millióit kényszerítette határai közé a lengyel imperializmus, s a hivatalos körök sovinizmusa legszívesebben torkát metszette volna minden idegen fajnak. A nagytőkével és nagybirtokkal természetesen életre-halálra összeszövetkezett militarista klikk vígan csörtette a kardját, míg a lengyel diplomácia vakmerő hintapolitikát folytatott Moszkva és Berlin között.

A történelmi hagyományokból, emlékeinkből másnak hittük Lengyelországot. A szabadság népének tudtuk őket, s nyomban felmerült előtünk Bem apó vézna alakja. S lám, a szabadság népe mások elnyomójává, ukránok, fehéroroszek, zsidók nyomorgatójává lett. Ezt így állítani, nyilvánvaló tévedés lenne. Az elnyomó a lengyel reakciós vezetőréteg volt, amely védelmezte a feudalizmus és a nagykapitalizmus érdekeit.

A német rablóimperializmus támadása

Aztán 1939 őszén rátört a lengyel köztársaságra a német rablóimperializmus. A nagybirtokosok és nagytőkék állama napok alatt szétomlott a hitlerista hadsereg csapásai alatt. A vezetőréteg pedig, amely évtizedeken át haszonélvezője volt az ország javainak, szétfutott. Rüdiz Smigly marsallal az élén elmenekültek s otthagyták a hitlerizmus igájában a lengyel népet. A fasizmus pedig megkezdte szörnyű pusztítását. SS brigantik mészárolták a lengyel népet s a legördögibb eszközöktől sem riadtak vissza, hogy a kelet felé törő német rablóimperializmus útjában álló lengyeliséget elsorvasszák. Oszubka Moravszki lengyel miniszterelnök a hitlerista háború és megszállás alatt elpusztult lengyelek számát — pontos adatok híján — hat-

hét millióra teszi. A hitlerista hóhérok eleget tettek vezérük parancsának.

E szörnyű pusztulás időszakában, indult azonban el a lengyel nép felémelkedése. A háború elsöpörte a gyökértelen vezetőréteget. A feudalizmus képviselői vagy külföldre szöktek, vagy megalkudtak a hitleristákkal, a reakciót védelmező tisztikar fogságba került vagy elpusztult. A lengyel nép, a lengyel dolgozók, fizikai és értelmiségi munkások milliói ottmaradtak védtelenül, ki-

Jelentkezik az új vezetőség

Ebben a kemény földalatti szabadságmozgalomban forrott ki a lengyel nép új vezetőrétege. Mialatt az emigrációban élő reakciós lengyel körök ezer és ezer kilométerre az országtól kormányosítják játszottak s anélkül, hogy bármiféle eleven kapcsolatuk lett volna a lengyel néppel, lengyel politikát akartak csinálni. Odahaza, német szuronyok és Gestapo-kínzókamrák árnyékában rettenthetetlen férfiak dolgoztak a lengyel szabadságért.

Vanda Vaszelevszka, a Szovjetunióban élő nagy lengyel író, a szovjet-lengyel társaság elnöknője barátaival megszerzi a szovjet körök rokonszenvét s a lengyel felszabadítási mozgalom igy hatalmas segítségre tesz szert. Rolja-Zsimerszki tábornok megkezdte a lengyel hadsereg szervezését a Szovjetunióba került lengyelekből s amikor megindul Lengyelország felszabadítása, már

A szovjet támogatja Lengyelország ujjaépítését

A Szovjetunió igen nagy mértékben segítségére van a lengyel népnek elpusztított hazája ujjaépítésében, hiszen a lengyelek a maguk erejéből évtizedeken át sem tudták helyrehozni mindazt, amit a hitleristák elpusztítottak. A Szovjetunió szakembereket, nagymennyiségű vasuti anyagot, ipari felszerelést, élelmiszert és egyéb szükségességet bocsátott már Lengyelország rendelkezésére s a szovjet vonatok egyre szállítják a lengyel területek ujjaépítésénél nélkülözhetetlen anyagokat.

A lengyel kérdés vizsgálatánál fi-

Riztosítva van a lengyel jövő

Az új, népi Lengyelország politikája máris rendkívüli sikert könyvelhet el. 1945. április 21-én Moszkvában megkötötték a szovjet-lengyel barátsági, kölcsönös segítségnyújtási és háború utáni együttműködési szerződést. Ez a szerződés tulajdonképpen csak megpecsételése és hivatalos formába való öntése a hitlerista megszállás alatt vívott szabadságharcban kialakult szoros barátságának a szovjet és lengyel nép kö-

téve a hitlerizmus barbár terrorjának. A lengyelek azonban nem adták fel a harcot.

Az egész országot behálózó földalatti munka indult meg. Partizán-különítmények alakultak meg s ha az egyelőre még hatalmas Wermacht háta mögött nem is kezdhettek szabadságharcba, de a közlekedési hálózat rombolásával, kisebb német osztagok megszenesítésével, lőszerraktárak és fegyvertárak megszenesítésével igyekeztek ártani a hitleristáknak.

működik, egyelőre Lublin székhellyel, a Lengyel Nemzeti Felszabadító Bizottság, amely a hitlerista megszállás alatt kifejlődött hatalmas ellenállási mozgalom szervezőiből és vezetőiből került ki. A lengyel nép mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadja a felszabadítási bizottságot, hiszen azokból a férfiakból áll, akik a megszállás ideje alatt az ő soraiból emelkedtek ki. A lublini bizottság élén Berut, a szabadságmozgalom irányítója áll, míg a megalkuló ideiglenes kormány élére Oszubka Moravszki kerül. Ez a kormány, amely a legszélesebb demokratikus alapokon alakult meg, a lengyel nép kívánságainak és vágyainak kifejezője. Ma már Varsóban székel s onnan irányítja a nemzeti felszabadító bizottságokon és helyi hatóságokon át a lengyel ujjaépítés munkáját.

gyeembe kell venni, hogy az új Lengyelország határai még teljesen bizonytalanok. A keleti, ukrán és fehéroroszek által lakott területek természetesen csatlakoztak az ukrán és fehéroroszek szovjet köztársaságokhoz. A békeszerződések fogják eldönteni az északi és nyugati határ kérdését. Valószínű, hogy Keletporoszország és Nyugatszilézia egyrésze kerül lengyel fennhatóság alá, s ez jelentékeny mértékben erősíti majd az új Lengyelország gazdasági alapjait.

zött.

A lengyel nép kormánya megértette, hogy a hatalmas Szovjetbirodalom szomszéda nem folytathat vele ellenséges politikát. A lengyel városokban és falvakban a tüntetők százezerei követelték a lengyel-szovjet barátsági szerződés megkötését, ezzel is bizonyítva, hogy a két nép közötti szoros kapcsolat a lengyel nép őszinte kívánsága.

Kétségtelen, hogy ez a szerződés

Potop államtitkár felhívással fordult a két kolozsvári egyetem ifjúságához

Az ifjúságnak az egyenlőséget kell hirdetnie

BUKAREST, április 28. Potop Aurél dr. nemzetnevelésügyi államtitkár felhívással fordult a kolozsvári egyetem hallgatóihoz. Felhívásában közölte az ifjúsággal, hogy május elsejével a nagyszebeni egyetem visszatér eredeti helyére, s ugyanakkor a demokratikus román állam a magyar diákság részére önálló egyetemet létesít magyar oktatási nyelven.

Potop államtitkár felhívásában rámutatott arra, hogy ezzel új korszak nyílik az erdélyi népek életében. olyan korszak, mely hivatva van békét kialakítani a népek és az emberek között. Az igaz, hogy ennek az együttműködésnek az útjában áll a pusztulással teli múlt, a sok kölcsönös megálázás, amelyet a fasizmus ügynökei fel is fognak használni a sovinizmus terjesztésére, az ifjúság kötelessége azonban, hogy letörje a fasizmust, s kiirts soraiból a sovinizmust. Ezzel kialakítja a legjobb egyetértést és az egyenlőséget az emberek között, mely a legfőbb feltétele a kultúra és az emberi élet fejlődésének.

„A múlt bűneitől meg nem fertőzött tisztá lelkű ifjúság — mondja a felhívás — tudja elsősorban kialakítani a legteljesebb egyetértést és együttműködést a román nép és a többi nemzetiségek között. Az ifjúságnak a demokrácia útján kell haladnia, az emberek közötti egyenlőséget kell hirdetnie, hogy felszámolja a feudalizmus és a középkor maradványait. Aki nem ereje ezen az uton haladni, az győzni fog!” Potop Aurél dr. államtitkár ezenkívül még a rajtnak is nyilatkozatot adott a kolozsvári egyetem kérdéséről.

biztos alapja lesz a lengyel állam fejlődésének. A Szovjetunió a kislalamok támogatója és segítségükre siet abban, hogy demokratikus rendjüket felépítsék. A jugoszláv-szovjet és lengyel-szovjet szerződés ennek kifejeződése.

— Népeink érzik — mondotta Sztalin marsall — hogy ez a szerződés az új demokratikus Lengyelország függetlenségének, erejének és boldogulásának biztosítéka.

A szerződésnek azonban világtörténelmi jelentősége is van. Ezt Sztalin tábornagy, a népbiztosok tanácsának elnöke határozta meg a szerződés aláírásakor mondott beszédében:

— Biztonsággal mondhatjuk, hogy Kelet felől gátat emeltünk a német támadásnak. Nem fér kétség ahhoz, hogy amennyiben a keleti gátat egy nyugatival is kiegészíthetjük, országainknak a nyugati szövetségeseinkkel való szövetsége útján, bátran mondhatjuk, hogy a német támadókat megfékeztük s az nem egykönnyen támadhat ismét fel.

FELHÍVÁSOK

Diftéria-elleni oltások a Papp-utcai iskolában. A tisztifőorvosi hivatal közli, hogy a Papp-utcai elemi iskolában május 6-án diftéria elleni oltások lesznek reggel 8-tól 12 óráig. Azok a szülők, kiknek gyermekei a harmadik diftéria védőoltásban is részesültek, az igazolványukat ugyanakkor átvehetik.

A vasmunkás szakszervezet felhívja mindazokat, akik Hendrik János vasesztérgelyos multbeli tevékenységéről terhelő adatokat tudnak, hogy zárt borítékban, aláírással el látva, május 3-ig juttassák el a szakszervezet irodájába. Fejedelem-utca 17 alá.

Bajcsy-Zsilinszky Endre fényképét keresi sürgősen a Világosság. Aki a kivégzett magyar demokrata politikus arcképéről tud, értesítse a kiadóhivatalt.

A lavagógép-tulajdonosok szövetsége május 7-én délelőtt 8 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Téma: A vezetőség lemondása és új vezetőség választása. A tagok pontos megjelenését kéri az igazgatóság. 6825

Orvosok figyelmébe. A Napochemia gyógyszeripari gyár RT. az orvosi kar tudomására hozza, hogy hat hónapi megalkotás után ismét megkezdte a Pentarsin-injekció gyártását és forgalombahozatalt. A Pentarsin-injekció öt vegyértékű arzént tartalmazó és intramusculárisan adagolandó antiluecicum. Felnötteknél egy kura elvégzésére cca. 12—16 (3 ccm.) ampulla szükséges. Idegrendszerben 20 ampulla szükséges. Adagolás: Szükség szerint hetenkint 2—3 injekciót adunk. Gyermekek részére 2 ccm-es ampullákat hozunk forgalomba. Napochemia RT.

Meghívó. Tisztelettel meghívom a Kolozsvári Izraelita Hitközség tagjait és mindazokat, akik a Hitközségbe lépni óhajtanak, hogy 29-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek. (Szentegyház-utca 34. Concordia helyiség.) Tárgysorozat: 1. Az ujonnan megválasztott elöljáróság és a választmány választásának kihirdetése. 2. Eselleges indítványok. Salgó Dezső korelnök. 6832

Az Élelmezési Munkások Szakszervezete felszólítja Szabó Klára tagot, hogy három napon belül adja le bevásárlási megbízását irodánkban. A vezetőség.

A vendéglátóipari munkások szakszervezete hétfőn reggel 8 órakor taggyűlést tart a szakszervezet helyiségében. Klastrom-utca 1 alatt.

Asszonyom!

Nem elég a konyhapénze?

Nelkülözhető ruházati és felszerelési tárgyait jól értékesíti Önnek az »AKARAT« Szövetkezet használt ruházati cikkek osztálya. Unió-utca 11. Nem kell fillérekért elvesztesgetni holmiját, mert saját maga szabja meg annak árát!

Budapestre

utazók harmadikán. Megbízást vállalok. Szentegyház-utca 12 sz. 9—12-ig, ügynökségi iroda.

Állatkert a posta mögött

Tekintsék meg Erdély utazó állatkertjét, különböző vadállatokkal. És egyéb szórakozások.

A Magyar Népi Szövetség földműves iskolája

Mégegyszer üzenjük: fogatos kapálásra van szükség!

A kukorica közzé vessünk babot

Amint az ország minden tájáról összefutó vetésjelentésekből kitűnik, hogy a gabonaféléket már mindenütt elvetették és a legtöbb helyen a kapások: a napraforgó, a burgonya és a kukorica vetése, illetve ültetése folyik. A Magyar Népi Szövetség lapunk hasábjain egyszer már felhívta a földműves közönség figyelmét ezek helyes és korszerű vetésére és ültetésére.

Ertesültek gazdatestvéreink arról is, hogy a városi munkásság segítségével, amelyet a falvak népének ígért, nem üres szóbeszéd, mert a bányári, vasipari és szövőgyári munkások megjelentek a falvakban és a földművesek hámjait, szerszámait és egyéb gazdasági felszereléseit hozták rendbe, hogy szakmunkájukkal segítsék elő a mezőgazdasági termelést.

A kapálások idejére pedig kellő mennyiségű lókapa fog a földműves közönség rendelkezésére állani, hogy az időpocsékoló, fáradságos és végül kevés eredményező kézikapálás helyébe a gépi és fogatos növényápolás léphessen, amely kevesebb fáradsággal nagyobb terméseredményhez juttatja a kisgazdákat: végeredményképpen a közönséget. Az a munka- és fáradságkülönbség ugyanis, ami a kapásnövények kézi- és fogatosművelése között van, a jobb és szakszerűbb növényápolásra fordítható. Így szolgálja az ipari termelőmunkás a mezőgazdasági termelőt, és a földműves így kell visszaidéznie az ipari munkás gondoskodását.

Négyzetesen és sorba!

Természetes ezek után, hogy a napraforgó és a kukorica vetése és a burgonya ültetése nem történhet másképpen, mint négyzetesen és sorba, mégpedig tiszta természetesen.

Ha ugyanis a régi módszer szerint járunk el, vagyis a kukorica-földön elszórjuk a vetőmagot, eközé répamagot és keverünk, burgonyát, paszulyt ültetünk, esetleg még napraforgóval is tarkítjuk a táblát, akok a lókapanak semmi hasznát sem vehetjük és mindenből lesz ugyan egy kevés termés, azonban egyik sem hoz annyit, mintha ugyanazt a földet felosztottuk volna és az egyes növényeket külön-külön tisztán természeténél. Ez a természetesi mód a múlté és büntetést érdemel az a földműves, aki földjét és munkáját ilyen ósdi módon tékozolja.

Megvan azonban a módja, hogy a köztes természet előnye a gépi művelés mellett is érvényesülhessenek. Tagadhatatlan ugyanis, hogy egyetlen növénynek a természetese ugyanazon a táblán nem használja olyan jól ki a föld táplálékanyagait, mintha két, esetleg három növényt is természetünk egymás mellett. Az előfeltétel azonban, hogy az egyes növényeket úgy válogassuk meg, hogy egymást jól megtűnjék és a vetés is úgy történjék, hogy mindenek a neki megfelelő ápolást fogatos művelés által is megkaphassa. Gazdatapasztalatok és tudományos intézetek kísérletei egyhangzóan bizonyítják, hogy a bab, és pedig a gyalog- vagy bokor gyöngybab az egyetlen növény, amely a kukorica között jól megterem és a kukoricára és önmagára nézve is a legkevesebb hátránnyal természetes.

Kiadásainkat fedezi a bab

A bab ugyanis, éppen mint a kukorica, a meleg éghajlat növénye. Fagy iránt érzékenyebb, vetésük mégis egyidejűleg történhetik: április végén, május elején, amikor a fagytól már nem kell félni. A kukorica erősen fejlett gyökerei révén egyike a legélelmezőbb növények-

nek és helyes ápolás — sima művelés — esetén a talaj mélyebb rétegeiből táplálkozik. Ezzel szemben a bab igénytelen, s csupán a legfelső, kertszerűen elmunkált talajréteget használja ki. Aránylag elég élelmező és kishozamu növény, s így egyedüli természetesére a gazdák sajnálják a földet: katasztrális holdankint ritkán ad többet 4—6 mázsnál. Termesztése ezért játszik alárendelt szerepet. Mivel azonban a beárnyékolást elég jól tűri, a haladottabb gazdák köztesként természetlik.

A bab ápolása megegyezik a ku-

Hogyan keverjük a magokat?

Magát a vetést háromféleképpen végezhetjük: a magokat összekeverjük és pedig 10—12 kg. kukoricát és 4—5 kg. gyöngybabot. Ezt 75—90 cm sortávolságra elvetjük. Az első — kézi — kapáláskor a kukoricát 60—70 cm-re kiritkítjuk. A közvetlenül a kukoricatövek mellett lévő babböveget is kapáljuk ki, egyébként a babot nem kell ritkítani.

Az együttes természetés másik formája váltakozó sorokban történik: az egyik sor tehát tiszta bab, a másik pedig tisztán kukorica. A sorok olyan szorosan legyenek egymás mellett — legfeljebb 60 cm-re — hogy lókapával éppen csak eljárhassunk közöttük. Tehát a kukoricasorok is 120, a babsorok is 120 cm-re kerülnek egymástól. A vetőmag-szükséglet ebben az esetben a kukoricából 8—10 kg., a babból pedig

koricáéval. Mint pillangósvirágú növény, nitrogéngyűjtő, tehát a talajt nemhogy zsarolnók a fokozottabb kihasználással, hanem gazdagítjuk. Ezzel a tulajdonságával a bab meggyorsítja a kukorica gyökérmagadványainak elkorhadását és az utána következő növény — amely rendszerint kalászos — jobban beérte talajt találhat, termése tehát nagyobb lesz. A köztes-termesztéssel elérjük azt, hogy a kukorica ápolási munkáinak pénzkidadását a bab természetéből fedezzük és a közellátást egy fontos közlelmezési cikkel segítjük elő.

10—12 kg. lesz. A bab termése ilyen vetés mellett a legmagasabb, a kukoricáé aránylag alacsonyabb marad.

A harmadik vetési mód szerint — amit leginkább ajánlhatunk — a kukoricát a szokott módon, négyzetesen vetjük. 80x80 — 100x100 cm sor- és növénytávolságra. A kukoricatövek közé pedig az egyik irányba babot vetünk. A bab vetése történhetik géppel sorba, vagy kézzel fészkekbe.

Jó eredménnyel jár a négyzetesen vetett napraforgó között a futóbab természetése is. Amikor a napraforgó már jó arasznyi magas, illetőleg a kikelő babot az elfagyástól nem kell féltetni, két-két fő napraforgó közé vessünk egy fő futóbabot. Ilyenformán a bab nem akadályozza a napraforgó ápolását.

KÖS BALÁZS

Székfű Gyula a szláv-román-magyar megbékélésről

BUDAPEST, április 28. A Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete a középiskolai történelemtanárok átképzését kezdeményezte. Ennek az átképző szemináriumnak első előadása hangzott el pénteken délután a szakszervezet Múzeum-körúti székházában közel kétszáz főnyi középiskolai történelemtanár előtt, de ismert egyetemi tanárok is helyet foglaltak a hallgatóság sorában.

Az első előadó Székfű Gyula, a neves magyar történetudós volt, aki a történelmi vezető osztályok szerepével foglalkozott a magyar történelemben.

— Az 1840-es idők kiváló minőségű, magas horizontu középosztálya — mondotta — különösen a század második felében, majd utána még inkább annyira felvizeződött, hogy nem tudván betölteni a politikai vezetés szerepét, az első és a második világháború katasztrófájába taszította a magyarságot. Mivel így a középosztály eljátszotta azt a lehetőséget, hogy övé legyen a hatalom, a munkásság és a parasztság kezébe kell kerülnie a vezetésnek. Ezekre az osztályokra vár a feladat, hogy a további fejlődést kialakítsák!

Ezután három lejáratos fogalmat

ismertetett Székfű Gyula: a nemzet, a kereszténység és a szentistváni állameszme fogalmát. Szerinte a nemzet fogalmát mindezekig kizárólag a vezető osztályok és kizárólag belőle a munkásságot és a parasztságot. Ami a kereszténységet illeti, éppenséggel azok jártatták le, akik az Antikrisztus hatalmát szabadították az országra, a náciizmus és a nyilasizmus képeiben. A szentistváni gondolatot sem a szomszéd népekkel való megbékélés formájában értelmezték, mint az 1840-es reformnemzedék, hanem a velünk együttélt nemzetiségek emberi jogainak a megfosztásában. Legutóbb is, 1938 után, a visszanyert cseh-szlovákiai és erdélyi területeken a reakció és fasizmus bukott rendszerei nem autonómiát adtak a szlováknak és románoknak, hanem még parlamenti képviselőkhöz sem juttatták őket.

Székfű Gyula végül az adott politikai helyzet levonására hívta fel a történelemtanárok figyelmét és felkérte őket, hogy katedrájukon szolgálják a szláv népekkel és a románokkal való megbékélés ügyét.

Székfű Gyula előadását a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

A Groza kormány rendeletére

Május 15-ig felosztatják a CFR-munkatáborokat

BUKAREST, április 28. A Magyar Népi Szövetség és az Ekésfronti együttes kérésére Groza Péter miniszterelnök elrendelte a CFR munkatáborok felosztatását. A végrehajtási utasítással Dămăceanu hadügyi alminiszter biztalt meg, aki közzétette az adott ki, május 15-ikét tűzvé ki határidőül a munkatáborok végleges felosztatására.

A demokrata kormány miniszterelnökének újabb intézkedése a romániai magyar nép sérelmeinek az orvoslására, osztatlan örömet keltett. Antonescu fasiszta uralma idején ugyanis jelentéktelen munkálatok elvezetésére a magyar férfiak tízezreit vitték el és tartották sanyaru körülmények között.

A CFR-munkatáborok megszüntetése valójában újabb fejezet Románia demokratizálásának az útján és a letűnt rendszer nemzetiségellenes intézkedéseinek egyik igen kirívó nyomát tüntette el.

KI TUD ROLUK?

BARAT JENŐ dr. határvadász zászlóról, akit, mint sebesültet, október 6-án vittek Kolozsvárról a dési kórházba. Ertesítést kér felesége, Bercsényi-utca 5.

VÉGH GABORRÓL, akit a 76-os elosztó csoporttal vittek el Szamosújvárról. Ertesíték feleségét, Endre király-utca 21.

RACZ MIKLÓS fodrászról. Tábori postaszám H. 599 volt. Ertesítést kér bátyja, Endre király-utca 19.

EGETŐ KÁROLY repülő időjelző tiszdesről, akit október 10-én vittek el a szamosfalvi repülőtérről. Utoljára december 19-én Budán látták. Ertesítést kérnek agógó szülei Kolozsvár, Lázár-utca 25.

KASSAI KÁROLY dr.-ról, akit Szamosfalváról a IX. ö. lg. pótúttal szeptember 10-én Szombathely mellé, Gyanygyeregyére vittek. Ertesítést kér felesége, Szamosújvár, Regina Maria-utca 39.

BITAY JOSEF MÁV-intézőről és 17 éves LASZLO fiáról, akiket október 13-án Torda felé vittek. Október végén Brassóba, majd állítólag Foksányba kerültek. Ertesítést kér Bitay Józsefné, Zápolya-utca 14.

STUBER GEZA honvédről, aki a szász-fenesi gépkocsizó vonatosztálynál szolgált. Tábori postaszám F. 698 volt. Ertesítést kér menyasszonya, IV. kerület Ijász-utca 6 (volt tüzértábornok).

KOVÁCS ANDRÁS szakaszvezetőről, aki K. silván az 1. erődzászlóalj 1 századánál szolgált. Ertesítést kér felesége, Türe község (Kolozs megye).

SUBA JÓZSEFRŐL, aki a 9-es pótúterosztály-törzsnél volt főszakács. Október elején sebesült a kolozsvári Tanítóképző Házából vittek tovább. Ertesítést kérnek hozzátartozói, Para-utca 105.

SZŐCS GABORRÓL, aki a 25-ös rohamtüzérek II. ütegénél szolgált és szeptember 11-én vitték tovább a Szentgyörgy-kaszárnyából. Szeptember 16-án Nagyváradra irt. Ertesítést kér felesége, Radák-utca 5.

FABIAN JÁNOS honvédről, aki a 25-ik hadosztály műszaki oszlopánál volt utoljára Választon. Tábori postaszám B. 132 volt. Ertesítést kér Csoma József, Lépcső-utca 15.

JAKAB BODOR MARTONRÓL, aki szeptember 18-án Sopronszéchenyiből, Fő-utca 8 címéről irt. Ertesítést kér felesége, Kemény Zs. gond-utca 44.

BARTHA FERENC RÓL. Tábori postaszám 502 volt. Ertesítést kér felesége, Endre király-utca 19.

SZILÁGYI JÓZSEFRŐL, aki a 260-as gyalogosoknál szolgált. Tábori postaszám K. 134 volt. Utoljára Tordán látták. Ertesítést kér felesége, Egyetem-utca 6.

RACZ MIKLÓSRÓL, aki a 27-es sőtőoszlopánál szolgált. Utoljára Nagybányán látták. Tábori postaszám H. 599 volt. Ertesítést kér édesanyja, Para-utca 158.

LOVÁSZ MÁRTON asztalosról, akit október 13-án vittek el. Visszatért fogolytársaitól vár Ertesítést felesége, Kőker-utca 104.

KALLÓS JÁNOSRÓL, aki Szombathelyre vonult be, valamint KALLÓS FERENC RÓL, aki szepetemberben Kisilvárról vittek Budapest irányába. Tábori postaszám C. 857 volt. Ertesítést kérnek szülei, Zsigmond király-utca 173.

VALKAI SÁNDOR évezetőről, aki a 26-os nehéz géppuskásoknál szolgált. Tábori postaszám K. 103 volt. Szeptember 12-én Torda felé vitték. Utoljára szeptember 20-án adott életjelet magáról. Ertesítést kér felesége, Kálvária-ut 18.

KALLÓS JÁNOS honvédről, aki az 1-es utászászlóalj 1. századánál szolgált Budafokon. Tábori postaszám K. 409 volt. Ertesítést kér Kallós Zsuzsa, Kolozsborsza.

KOZÁK ISTVAN repülő híradó évezetőről, aki szeptemberben még Veszprémben volt a 3/101 vadászosztálynál, valamint KOZÁK ERNŐRÓL, aki a 905-ös munkás zászlóaljnál szolgált, tábori postaszám C. 658/1. volt. Ertesítést kérnek szülei, Széchenyi-tér 39, első emelet.

TÓTH SÁNDORRÓL, akit november 27-én Zilahról Földvárba vittek, onnan december 10-én Foksányba. Ertesítést kér Tóth Sándorné, Szatmárnémeti, Hajnal-utca 2-2.

RAKITS GÉZARÓL, aki a 2-tós hegydandároknál szolgált Besztercén. December 22-én Pesten volt kórházban, majd Pápára vittek. Ertesítést kér Rakits Gézné, Ursus sörgyár.

BAKOS SÁNDOR ISTVAN honvéd 16., aki a 62. hegyvadász erkösz századánál szolgált, Tábori postaszám P. 519 volt. Utoljára Mezőtúron látták.

VESEK és ELADÓK

használt férfirohát és butort.
Deák Ferenc-utca 18 szám,

LIEBERMANN Nándor

Erdélyi magyar fiú a délvidéki fasiszta borzalmakról

Szerbeket, zsidókat, kommunista magyarokat gyilkolt a hírhedt Defenziv Osztály

1941 áprilisa nagy meglepetéseket hozott a Magyar Alföldre. A szokatlan áprilisi melegnél váratlanabban jött a mozgósítás híre. Különösen nekünk, erdélyi fiuknak, akik Juhars-Jungen százados tisztiiskolájában voltunk kénytelenek végigszenvedni a magyar tisztképzés akkori módszereit. Parancsnokunk „bűdös oláhok”-nak titulált bennünket, erdélyieket s számunkra valóban elképzelhetetlennek látszott, hogy Magyarország hadműveletet kezdjen az ellen a Jugoszlávia ellen, amellyel pár hónappal előbb örök barátsági szerződést kötött. Teleki Pál öngyilkossága és nagybacsoni Nagy Vilmos vezérezredes nyugalmában vonulása azonban elárulta, hogy a németek balkáni hadműveleteinek megakadályozása nem sikerült s Magyarország belekapcsolódik a németek háborújába.

A Sándor-vonal

1941 nagypénteken indultak meg a mozgósított magyar kötelek. A német náci és a magyar fasiszta propaganda nagy előszóval emlegette a jugoszláv Sándor-vonalat. A propaganda minden eszközzel igyekeztek a világ közvéleményébe belopni, hogy a szerbek a magyar-jugoszláv barátsági szerződés ratifikálása után kezdtek a Magyarország felé húzódó határvonalon erődvonalak építéséhez. Így akarták szegyeneljes lépésüket igazolni s mintegy szükséges „védekezési” intézkedést elkönyveltetni. Természetesen ez is csak oly valótlan volt, mint sok más, hiszen mi, akik ottan voltunk, meggyőződünk a beállítás valótlanágáról. A jugoszlávok 1941 januárja óta semmilyen erődvonala építésébe nem kezdtek. A téli hónapok folyamán ilyen munkálatokat nem is végeztek.

Kakastollások Szabadkán

Zöld Márton csendőrszázados vezetése alatt a magyar csendőrök már az első napokban megkezdtek Szabadkán hírhedt ténykedéseiket. Munkájuk nyomát Horgostól Szabadkáig láthattuk, mert a nemzetközi műt virágzó fái akasztott emberek lógtak. Minden előzetes kivizsgálás vagy bírói eljárás nélkül „dolgoztak” a csendőrök, hiszen „a hadtestparancsnok ur nagyméltósága parancsait” hajtották végre. Ha valaki nem tudt magyarul, az partizán volt, aki pedig zsidó, az partizán-lámogató s ezért mind az utszéli fákra kerültek. Szabadkán a városháza pincéjébe gyűjtötték össze a szerbeket és zsidókat. Ha a város területén puska-lövés hangzott el, akkor a pincéből 10—20 embert fölhoztak és kivégezték anélkül, hogy kivizsgálták volna, vajjon a gyakorlótéren lövöldöztek, vagy tényleg partizánok működtek-e valahol a közelben? Ebben a műveletben a Deák ezredes parancsnoksága alatt álló 9. honvéd gyalogezred kémelhárító tisztje, Mály hadnagy és pribékjei vették ki oroszlan-részüket. A legnagyobb hidegvérrel végeztek száz és száz ártatlan emberrel. Később már a csendőrökkel került a pincehelyiségben végezték ki a szerencsétlen áldozatokat úgy, hogy az életbenlévők a hullák között, véráztatott helyiségben várták sorsuk belejésülését. Szabadka városa csak akkor szabadult meg ezen lelkektől a pribékektől, mikor a legmagasabb parancsnok, Feketealmy-Czeidner altábornagy hadtestparancsnok, a gyilkosságok értelmi szerzője Deák ezredeseket „jól végzett munkájuk” után más helyőrségbe nem helyezte át.

Ujvidéken, az SS-sel „karöltve”

Hogy gyilkos munkájukat a magyar fasiszták még teljesebben folytathassák, Ujvidéken az SS-hőherék segítségét vették igénybe. Itten még szörnyűbb pusztítások mentek végbe, mert a helybeli megbízható „Volks-

bund”-tagok örömmel siettek felvilágosító szolgátra és ezek tanácsára löbözni magyar demokrata és kommunista, valamint szerb és zsidó szenvedte végig a legpokolibb kínzásokat, míg aztán agyon nem verték, vagy rugták őket, mert akkor már „spórolni” kellett a lőszerrel.

Egy alkalommal Ujvidék egyik utcácskájában polgáruháas csendőrnemőzöt találtak halva. A kakastollások nem sokat vizsgálgatták halála körülményeit, hanem a számukra egyszerűbb és legmegfelelőbb módot választották: 180 embert végeztek ki abban az utcában.

Szemanuja voltam, mikor Ujvidéken az SS-hőherék egy tíz éves szerb fiúcskát hurcoltak ki édesanyja mellől, hogy az utcán végezzenek vele. Özvegy édesanyja térdreborulva, német nyelven könyörgött kegyelemért fiacskája számára. Sirva mondogta, hogy házukban semmiféle fegyver nincsen, gyermeke soha senkinek nem ártott, egyformán beszél szerbül, magyarul, németül. Kegyelem nem volt, mert a Volksbund „csak megbízható címetek” adott. Előbb az ártatlan gyermeket, majd pedig özvegy édesanyját végezték ki a barbár teuton katonák.

A kommunistákkal végző diplomás hőherék

A csendőrség és honvédség „felületes tisztogatása” után megérkezett Ujvidékre a vezérkar főnökének bírósága. Babos dr. hadbíró-ezredes és Tarda dr. hadbíró-százados vezetése alatt, nemkülönben a vezérkar Defenziv Osztályának tisztjei és hírhedt pribékjei. Babos dr. és Tarda dr. hadbírák „csak kommunistákra mentek” és Ujvidéken többszáz különböző nemzetiségű kommunistát juttattak bitóra vagy életfogytiglani büntetéssel Magyarország legsúlyosabb politikai fegyházába, a Conti-utcai katonai fegyházba. A Babos—Tarda-tanács ítélte halálra a jugoszláviai Central-Komite ujvidéki titkárát, Lárkin Vladislávot is, akinek azonban Horthy kormányzó életfogytiglani fegyházra változtatta büntetését. Ez a két diplomás hőher juttatott börtönbe tizenöt éves beteg diáklányokat. A börtönben pedig — a hírhedt Conti-utcában — a durva katonafoglárók úgy bántak az elítéltekkel, hogy többen tüdőbajt kaptak vagy meghaltak.

A Babos hadbíróezredes legfőbb felügyelete alatt álló Conti-utcai fegyházban szerzett tüdőbajt az ötödik gimnázista Kuzmáncsev Nadja, itten halt meg Malek Stefica és sok más kisleány. Persze az sem volt ritka dolog, hogy Babos urek enyhébb ítélelhozatal érdekében nem is oly csekély ajándékokat fogadtak volna el a jómódu bácskai polgároktól. Az ítélet viszont mindig egyforma súlyos volt.

Gruber ügyvéd, az agent provocateur

Minden emberi képzeletet felülmúló ajassággal azonban Gruber dr. ügyvéd, honvédségi védő tette hírhedt nevét. Ez az emberi fenévad, mint védő, hihetetlenül magas honoráriumért ajánlkozott a délvidéki letartóztatottak ügyvédi védelmére. Aljas módszerének első lépése az volt, hogy a letartóztatottat al keneteljes hangon közölte, hogy csak abban az esetben tudja a védői tisztséget elvállalni, ha védenca töredelmes

őszinteséggel mindent elmond neki. — Természetesen mindez kettőnk között marad — mondotta Gruber ur —, azonban az ügyészi vád elensúlyozására a védelemnek a legapróbb részletekre is szüksége van.

A szerencsétlen letartóztatottak legtöbb esetben bizva védőjükben, mindent el is mondtak. Ilyenkor Gruber ügyvéd az első „ügyvédi beszélgetés” alapján megtette jelentését a Defenziv Osztály nyomozó hatóságának, amelynek ő maga is tagja volt. Így aztán a letartóztatott rövid felőran belül már ügyvédjének tett saját vallomása alapján kintózták halálra a Def-pribékek. Mikor aztán az illetőt halálra ítélték, Gruber dr. mint lelkiismeretes, jó ügyvéd kegyelemért folyamodott. Ezért azonban „kénytelen volt” újabb honoráriumot felszámítani, ami általában tizezer pengő volt a „Gruber-tarifa” szerint. Ebből a hadbírák és nyomozók is kaptak, az elítéltet pedig felakasztották.

A bácskai vezérkar

Magyarországon sokáig nem tudták, hogy a bácskai vérengzéseknek kik is voltak tulajdonképpen a vezetői. Ezt homály fedte az 1942 januári ujvidéki mészárlásokig. Ekkor szerzett tudomást a magyar közvélemény arról, hogy ugyanaz a Feketealmy-Czeidner altábornagy szegeci hadtestparancsnok és ugyanaz a vitéz Deák ezredes, aki Brossy vezérőrnaggyal és Zöld csendőrszázadosal karöltve 1942 januárjában Ujvidéken 3000 szerb és zsidó emberrel felvágatta a Duna jegét, majd a parton felállított gépfegyverekkel a Dunába gyilkoltatta őket, irányította az 1941-es áprilisi bevonuláskor elkövetett gyilkosságokat is. Ezek a német-bérencék az akkori felelősségrevonás elől Németországba szöktek s nevükkel csak Magyarország német megszállása után találkoztunk újra.

A hadsereg a népe és a nép érdekeit védi

A Tudor Vladimirescu-hadosztály egyik alakulatát a román hadseregbe vonták be

BUKAREST, április 28. Mihály király és Groza Péter miniszterelnök jelenlétében csütörtökön nagy ünnepség volt a 6. Mihai Viteazu ezred kaszárnyájában: a szabadságharcos Tudor Vladimirescu-hadosztály egyik 953 főt számláló alakulatát beiktatták a román hadsereg soraiba. A gyönyörűen feldiszitett kaszárnyaudvaron zajlott le az ünnepség s azon résztvett a magasrangú szovjettiszték közül Vinogradov tábornok, Bogdenko ellentengernagy és Szuszajkov vezérezredes Ráscanu Vasile hadügyminiszter társaságában. A Tudor Vladimirescu-hadosztályt maga Cambrea tábornok, a szabadságharcos egység parancsnoka képviselte.

A beiktató ünnepségen számos felszólalás hangzott el. Elsőnek Groza Péter miniszterelnök szólott. Emlékezett Tudor Vladimirescu forradalmára, melyet a földműves nép felémeléséért indított, Horea, Cloşca és Crişan vértanúságára, mely azonos eszmék jegyében következett be Erdély földjén, majd az 1941-ben a Szovjetunió békés, dolgozó népei ellen megindított rablóhadjáratra, melyben a román földművességnek is színe-virága pusztult el idegen, bűnös célokért.

Zöld dr. mint SS-százados Kolozsvárt és Marosvásárhelyen is „megfordult”. Feketealmy-Czeidner előbb SS hadosztályparancsnok, majd Szilasi nyilas „kormányában” a honvédelmi miniszter állandó helyettese lett. 1944 október 15-e után ezek a brigantik a magyar nép kiirtását kezdték meg a fel nem szabadult területeken.

A Babos—Tarda-tanács és a kolozsváriak

A Babos dr. ezredes és Tarda dr. százados neve Kolozsvárt is eléggé ismert, hiszen mint a vezérkar főnökének „repülő” hadbírái nálunk is „dolgoztak” annál is inkább, mert egy ilyen kiszállás szép pénzt hozott a házhoz. Kivált, ha Gruber ügyvéd is velük volt! 1942 január 12-én ezek akasztatták fel Kolozsvárt mint híres román kémekeket, az irni-olvasni nem tudó román paraszt Tanţiu-t és a Gyulafehérvárról a vasgárdisták elől Magyarországra szökött zsidó Wurzelt. Babos bírósága ítélte tiztizenöt évi fegyházakra a kolozsvári kommunisták közül Kohn Hillel dr. ügyvédet, Herschkó Adolf dr. orvost, Mandula Helén, Bartók Pirocska egyetemi hallgatókat. Tarda dr. ítélte el e sorok íróját is s egy erdélyi „körutja” alkalmával Zilahon borogatás közben mesélgette „nagylelkűségét”, ami abban állott, hogy nem akasztatta fel e sorok íróját.

Ma, amikor a demokrácia karja lecsapott már a fasiszta bilincsekre és szétzúzta azokat, áldozunk egy pillanatot mindazon embertársaink emlékének, akik a bácskai földön az emberi méltóságért és szociális jólétért harcolva, érettségük is feláldozták életüket.

A fasiszta gyilkosok sehova sem menekülhetnek, mert ma már 1945-öt írunk. Ma már nincs SS, ahol hadosztályparancsnok lehet a gyilkosokból. Ma már Babos ur — bármennyire is akar — nem fog ítékezni, mint annak idején: „a Szent Korona nevében”. Most felettük ítélnék majd a nép nevében.

Mezey György

Befejező szavaiban Groza Péter hangoztatta, hogy Románia új hadserege a népe és a nép érdekeit védi a jövőben.

Lelkes visszhangot keltett Tacu Vasile egyszerű pandur beszéde is.

— A fronton — mondotta a többi között — azt mondták nekünk, hogy az oroszok kiveszik a szemünket, ha fogságba esünk. Nos, nemcsak hogy nem vették ki a szemünket, hanem új szemet adtak nekünk s most jobban látunk mindent s meglátjuk az igazi ellenséget is. Most tudjuk, hogy miért harcolunk!

Meleg szavakkal üdvözölte a pandurokat Szuszajkov vezérezredes, hangsúlyozván, hogy a Vörös Hadsereg oldalán a román hadsereg a szabadságszerető népek, az egész emberiség javára viszi előre a győzelem zászlaját. Szuszajkov vezérezredes kitüntetésekkel is osztozott ki a román hadseregbe ujonnan bevont pandurok között.

A szép ünnepség Groza Péter miniszterelnök felhívásszerű meleg szavaival zárult. A pandurok és az ünnepély résztvevői lelkesen éltették a két hadsereget, a királyt, a demokratikus kormányt és Groza Péter miniszterelnököt.

Mindennemű

kereskedelmi
áruszállítást

Nagyvárad és Bukarest között vállal az

„EXPRESS”
szállítási vállalat.

Iroda: Horea-ut 34. Telep: Szent István-ut 33—35. Telefon: 474.

„EXPRESS” SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

KOLOZSVÁR ÉS BUKAREST KÖZT

és vissza, mindennemű áru-, podgyász- és személyszállítást naponként induló autocamionokkal vállal, Kolozsvár

Bukaresti iroda: Spăniul Independenţei No. 4. Telefon: 4-8202.

Horea-ut 34
Telefon: 4-74

